

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/118/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121402245
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6121402245.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobkyne H. A., narodennej Y., bytom B., právne zastúpenej spoločnosťou SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Banská Bystrica, Horná 13, IČO: 52 826 791, proti žalovanej Koala Tours, a. s., Bratislava, Dunajská 8, IČO: 35 822 244, právne zastúpenej spoločnosťou Petruška & partners s. r. o., so sídlom Nitra, Kupecká 18, IČO: 47 254 882, o zaplatenie 752,40 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9Csp/62/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. januára 2023 sp. zn. 41CoCsp/26/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie v časti, týkajúcej sa výrokov I. a III. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. januára 2023 sp. zn. 41CoCsp/26/2022, z a m i e t a .

II. Dovolanie v časti, týkajúcej sa výroku II. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. januára 2023 sp. zn. 41CoCsp/26/2022, o d m i e t a .

III. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. mája 2022 č. k. 9Csp/62/2021-125 rozhodol, že

- žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 752,40 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 15. septembra 2021 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (I. výrok)
- v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol (II. výrok) a
- žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o ich výške (III. výrok).

2. Predmetom sporu bola suma, ktorú žalovaná po odstúpení žalobkyne od zmluvy o zájazde nevrátila žalobkyni (odstupné a poistné).

3. Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalobkyňa uzatvorila so žalovanou zmluvu o zájazde č. XXX XXX XXX, predmetom ktorej bol záväzok žalovanej obstarat' pre ňu zájazd do Turecka v termíne od 21. 08. 2020 do 01. 09. 2020 a jej záväzok zaplatiť cenu zájazdu 2.197,20 eur, a že dňa 07. 04. 2020 odstúpila od zmluvy a žalovaná dňa 07. 04. 2020 vypracovala storno protokol, na základe ktorého jej vrátila časť uhradenej sumy v sume 1.444,80 eur dňa 09. 04. 2020. Nevrátila jej sumu 619,20 eur ako odstupné vo výške 30 % a sumu za poistenie vo výške 133,20 eur, spolu žalovanú sumu. Žalovaná nespochybnila, že dôvodom odstúpenia od zmluvy zo strany žalobkyne bola obava zo šíriaceho sa ochorenia COVID-19 vo svete.

4. Súd prvej inštancie poukázal na to, že po odstúpení od zmluvy žalobkyňou dňa 7. apríla 2020 bola prijatá novela zákona č. 170/2018 Z. z., ktorej znenie, vrátane prechodného ustanovenia § 33a, žalovaná nesporne poznala, preto jej nič nebránilo, vzhľadom aj k značnému času do termínu dojednaného zájazdu, aby po zaslaní výzvy na vydanie zadržaného odstupného z 15. júna 2020 žalobkyni podľa § 33a ods. 1 navrhla zmenu zmluvy o zájazde alebo urobila oznámenie o náhradnom zájazde; neurobila to napriek tomu, že tvrdila, že bola na to pripravená. Prvoinštančný súd z toho dôvodu považoval nárok žalobkyne v priznanej časti za dôvodný, zároveň žalobkyni priznal úroky z omeškania od 15. septembra 2021, odkedy sa žalovaná dostala do omeškania s poukazom na § 33a bod 9. zákona č. 170/2018 Z. z. v požadovanej výške v súlade s § 517 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, a v prevyšujúcej časti (úrokov z omeškania za obdobie od 25. 06. 2021 do 14. 09. 2021 vrátane) žalobu zamietol.

II.

Konanie o odvolaní

5. Žalovaná podala proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2023 č. k. 41CoCsp/26/2022-165 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti prvej a tretej výrokovej vety potvrdil, odvolanie žalovanej proti druhej výrokovej vete odmietol a žalobkyni proti žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvej inštancie predmetný vzťah medzi stranami sporu správne posúdil ako spotrebiteľský vzťah, na ktorý bolo potrebné okrem zákona o zájazdoch aplikovať aj všeobecné ustanovenia o ochrane spotrebiteľov, upravené v Občianskom zákonníku. V zhode so súdom prvej inštancie sa stotožnil s právnym názorom uvedeným v rozhodnutiach českých súdov predložených žalovanou, z ktorých vyplynulo, že nárok na odstúpenie od zmluvy o zájazde podľa § 21 ods. 2 zákona o zájazdoch bez zaplatenia odstupného môže prichádzať do úvahy len v prípade, ak existujú také nevyhnuté a mimoriadne okolnosti, ktoré majú zásadný dopad na poskytnutie konkrétneho zájazdu alebo prepravu naň v dobe tak časovo blízkej termínu zájazdu, že je relevantné zistenie, že sa zájazd nebude môcť uskutočniť vôbec alebo nie v plnom rozsahu, a že takouto dobou nemôže byť doba piatich mesiacov pred termínom zájazdu. Odvolací súd sa zároveň stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že z týchto rozhodnutí českých súdov nevyplýva, že by aj v českej právnej úprave došlo k takým prikázaným postupom, aké sú uvedené v § 33a zákona o zájazdoch v znení účinnom od 29. mája 2020, resp. že by sa tieto súdy touto otázkou zaoberali.

7. Odvolací súd uviedol, že novelizáciou zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 119/2019 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 29. mája 2020, a to zákonom č. 136/2020 Z. z., účinným od 29. 05. 2020, (ďalej len „novela zákona o zájazdoch“, resp. „zákon č. 136/2020 Z. z.“), bolo doplnené prechodné ustanovenie § 33a v súvislosti s mimoriadnou situáciou, týkajúcou sa ochorenia COVID-19. Táto novela sa vzťahuje na zájazdy, ktoré nebolo možné objektívne poskytnúť z dôvodu mimoriadnej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 v Slovenskej

republike alebo obdobnej situácie v cieľovom mieste alebo v ktoromkoľvek mieste trasy zájazdu. Z uvedenej novely je zrejmá snaha zákonodarcu dočasne upraviť, resp. vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim, čo vyplýva aj zo samotného doslovného znenia zákona, majúceho za cieľ jednoznačne upraviť aj vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto novelizácie. Dôvodil, že z ustanovenia § 33a ods. 10 zákona č. 136/2020 Z. z. je zrejmé, že v prípade, ak v čase mimoriadnej situácie od 12. marca 2020 do účinnosti novely zákona o zájazdoch, t. j. do dňa 29. mája 2020, cestujúci alebo cestovné kancelárie odstúpili od zmluvy o zájazde z dôvodu mimoriadnej a neodvratiteľnej okolnosti, ktorou je napr. šírenie vírusu COVID-19, platí, že pôvodná zmluva o zájazde trvá, ak cestovná kancelária nevrátila cestujúcemu všetky platby, ktoré na základe zmluvy o zájazde prijala, pričom cestujúci nie je povinný nijakým spôsobom dokazovať to, prečo sa s cestovnou kanceláriou nedohodol na náhradnom zájazde. Predpokladom na vrátenie finančných prostriedkov, ktoré cestujúci zaplatil, je uplynutie lehoty, a že nová dohoda o náhradnom zájazde medzi cestujúcim a cestovnou kanceláriou nebola uzavretá. V zmysle ustanovenia § 33a ods. 11 zákona č. 136/2020 Z. z., pokiaľ cestujúci v čase od 12. marca 2020 do účinnosti novely zákona o zájazdoch odstúpil od zmluvy o zájazde podľa § 21 ods. 1 zákona č. 170/2018 Z. z. a do účinnosti tejto novely nebolo odstupné zaplatené, cestovná kancelária bola povinná postupovať podľa ods. 1 tohto ustanovenia, a to ponúknuť cestujúcemu zmenu zmluvy o zájazde alebo oznámiť náhradný zájazd. V prípade, že z dôvodu mimoriadnej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 v Slovenskej republike alebo obdobnej situácie v cieľovom mieste alebo v ktoromkoľvek mieste trasy zájazdu cestujúci cestovnej kancelárii oznámi, že nesúhlasí s poskytnutím zájazdu, podľa § 33a ods. 12 zákona č. 136/2020 Z. z., cestovná kancelária je povinná postupovať podľa ods. 6 tohto ustanovenia a vrátiť mu všetky platby, ktoré prijala na základe zmluvy o zájazde, bez zaplatenia odstupného, a to bezodkladne.

8. V danom prípade žalobkyňa odstúpila od zmluvy o zájazde uzavretej medzi ňou a žalovanou ku dňu 7. apríla 2020 z dôvodu mimoriadnej situácie pre ochorenie COVID-19, čo medzi stranami v predmetnom konaní sporné nebolo. Zo storno protokolu vystaveného žalovanou dňa 7. apríla 2020 bolo tiež zrejmé, že žalovaná žalobkyni na základe jej odstúpenia od zmluvy o zájazde vrátila zaplatenú cenu zájazdu po odpočítaní odstupného vo výške 752,40 eur predstavujúceho odstupné vo výške 30 % a poistenie vo výške 133,20 eur, t. j. nevrátila jej všetky plnenia, ktoré žalobkyňa zaplatila. Nakoľko k odstúpeniu od zmluvy o zájazde došlo v období po 12. marci 2020 a pred účinnosťou zákona č. 136/2020 Z. z. z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej ochorením COVID-19 a žalovaná žalobkyni nevrátila všetky plnenia, ktoré zaplatila na základe zmluvy o zájazde, odvolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k zániku uvedenej zmluvy o zájazde a žalovaná bola v súlade s ustanovením § 33a zákona č. 136/2020 Z. z. povinná vrátiť žalobkyni celú cenu zaplateného zájazdu bez zaplatenia odstupného. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď uzavrel, že nárok žalobkyne na vrátenie odstupného je dôvodný v plnom rozsahu.

9. V súvislosti so zamietnutím odvolania žalovanej voči druhej výrokovej časti rozsudku prvoinštančného súdu odvolací súd poukázal na § 359 CSP, v zmysle ktorého oprávnenou stranou na podanie odvolania je strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. V danom prípade súd prvej inštancie druhou výrovkou vetou napadnutého rozsudku v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, to znamená, že v tejto časti bolo rozhodnutie vydané v prospech žalovanej. Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalovaná nebola oprávnenou osobou na podanie odvolania proti druhej výrokovej vete napadnutého rozsudku.

10. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie žalobu zamietol len v časti úroku z omeškania (za obdobie od 25. 06. 2021 do 14. 09. 2021), čo predstavovalo len nepatrný neúspech žalobkyne v konaní, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne, v súlade s § 255 ods. 1 CSP priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %.

11. S poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam a predmetnú vec správne právne posúdil, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti prvej a tretej výrokovej vety podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil a odvolanie žalovanej proti druhej výrokovej vete podľa

§ 386 písm. b) CSP odmietol.

III.

Dovolanie žalovanej

12. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Za nesprávny procesný postup, ktorý mal dovolateľke znemožniť uskutočniť jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP označila postup súdov oboch inštancií, ktoré vychádzali z nesprávnych skutkových zistení, ktoré súd prvej inštancie vo svojom konaní neoznačil za sporné, preto sa v danom smere ani nevykonávalo dokazovanie. V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na to, že súd prvej inštancie v bode 37. odôvodnenia rozsudku uviedol, že pojem „vysporiadanie“ predpokladá konsenzus, t. j. dvojstranný právny úkon predstavujúci zhodný prejav vôle oboch strán. V danom prípade z dokladu nazvaného „Odstúpenie od zmluvy - storno protokol“ (č. l. 75 spisu) táto skutočnosť nevyplýva. Tento doklad bol vyhotovený žalovanou a nebol žalobkyňou podpísaný. Ani z jeho obsahu nevyplýva, že zadržanie odstúpného vo výške 30 % ako aj poistného v sume 133,20 eur bolo výsledkom (dobrovoľnej) dohody strán. Súd prvej inštancie v bode 24. odôvodnenia rozsudku tiež uviedol, že „Zároveň v zmluve o zájazde je uvedené, že cestujúci vyhlasuje a potvrdzuje, že bol pred podpísaním zmluvy oboznámený so všeobecnými zmluvnými podmienkami (VZP), ktoré akceptuje, a ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Informácie sú zverejnené na webovom sídle cestovnej kancelárie www.koala.sk, príslušnom katalógu, s ktorými sa cestujúci oboznámil pred uzavretím zmluvy. Oba dokumenty boli podpísané žalobkyňou.“

14. Z uvedeného je podľa dovolateľky zrejmé, že „medzi stranami sporu a aj pre samotný súd bolo nesporné, že žalobkyňa bola oboznámená so všeobecnými zmluvnými podmienkami a súhlasila s nimi. Z nich celkom jednoznačne vyplýva spôsob vysporiadania a spôsob výpočtu odstúpného (čl. VI. VZP). Na základe uvedeného a na základe záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil aj odvolací súd je preto zrejmé, že žalobkyňa dňa 07. 04. 2020, t. j. v čase keď odstúpila od zmluvy, presne vedela, aký postup nastane a aký bude spôsob výpočtu, ktorým sa bude výška odstúpného riadiť. Keďže žalobkyňa bola oboznámená so VZP, a na znak súhlasu ich podpísala, nie je možné tvrdiť, že nepodpísaný storno protokol preukazuje jej nesúhlas s odstúpením od zmluvy a s následným vysporiadaním zmluvných vzťahov ... žalobkyňa súhlasila (podpisom VZP) so spôsobom vysporiadania vzájomných vzťahov v prípade odstúpenia od zmluvy. ... je zrejmé, že sa jedná o konsenzus medzi stranami, pretože žalobkyňa vedela, čo jej právny úkon - odstúpenie od zmluvy spôsobí a bola s uvedeným uzročená a súhlasila s týmito podmienkami. Výška odstúpného bola preto medzi žalobkyňou a žalovanou dohodnutá vopred. Storno-protokol predstavuje účtovný doklad žalovanej, na základe ktorého dňa 09. 04. 2020 vyplatil žalobkyňi rozdiel medzi uhradenými zálohami a dohodnutým odstúpným.

15. Na základe uvedeného je podľa dovolateľky zrejmé, že žalobkyňa bola oboznámená a súhlasila so spôsobom výpočtu a vysporiadania odstúpného v prípade odstúpenia od zmluvy. Preto, ak na základe vlastného rozhodnutia odstúpila od zmluvy, nie je možné skonštatovať, že nepodpísaním storno-protokolu vyjadrila nesúhlas s vysporiadaním a najmä, že o takomto spôsobe vysporiadania nebola informovaná a nesúhlasila s ním, ako to ustálili vo svojich rozhodnutiach oba sudy nižšej inštancie.

16. Podľa dovolateľky sa súd prvej inštancie ani odvolací súd žiadnym spôsobom riadne a presvedčivo nevysporiadali s odôvodnením tých skutočností, na základe ktorých v konaní rozhodli v neprospech žalovanej.

17. Dovolací dôvod podľa § 421 písm. b) CSP, teda že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolateľka uplatnila vzhľadom na špecifickosť situácie, ktorá nastala COVID-19 pandémiou a tomu prijatému značne retroaktívnemu zákonu č. 136/2020 Z. z.

18. Poukázala na skutočnosť, že k odstúpeniu od zmluvy zo strany žalobkyne prišlo dňa 07. 04. 2020, a následne aj vysporiadaníu odstúpeného. Zákon č. 136/2020 Z. z. však nadobudol účinnosť až dňa 29. 05. 2020, pričom mal retroaktívne účinky; nie je možné ho vzťahovať na už ukončené právne vzťahy. Je zrejmé a logické, že za nevysporiadané odstúpené by pri aplikácii tohto zákona mohlo prísť iba v čase, ak by prišlo k odstúpeniu od zmluvy, ale zmluvné strany si plnenie nevysporiadali. Avšak v tomto prípade k vysporiadaníu prišlo, a tým pádom aj k zániku zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Z uvedeného dôvodu, napriek tomu, že vyššie uvedený zákon je značne retroaktívny, nie je možné rozhodovacou činnosťou súdu túto retroaktivitu rozšíriť aj na už ukončené právne vzťahy.

Takouto aplikáciou zákona by prišlo k absolútnemu bezpráviu a právnemu chaosu, pretože by ho bolo potrebné podľa názoru súdu prvej inštancie aplikovať na všetky aj riadne ukončené vzťahy pred účinnosťou uvedeného zákona.

19. Z uvedených dôvodov dovolateľka žiada, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

20. Z vyjadrenia žalobkyne k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a dovolacie dôvody za neprípustné a nedôvodné, preto navrhla dovolanie odmietnuť, príp. zamietnuť.

IV.

Konanie o dovolaní

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie v časti nie je prípustné a v časti je prípustné, ale nie je dôvodné.

V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Podľa § 423 CSP dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 422 ods. 1 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

22. Žalovaná v dovolaní neuviedla, v akom rozsahu rozsudok odvolacieho súdu napáda. Dovolací súd preto mal za to, že rozsudok odvolacieho súdu napáda v celom rozsahu, t. j. vo všetkých troch jeho výrokoch.

23. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku II., ktorým dovolací súd odmietol odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti jeho druhej výrokovej vety (ktorou žalobu v prevyšujúcej časti - úrokov za obdobie 25. 06. 2021 do 14. 09. 2021 vrátane) zamietol, v tomto výroku odvolacieho súdu nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo vydané v neprospech žalovanej. Dovolací súd preto dovolanie proti II. výroku rozsudku odvolacieho súdu odmietol ako neprípustné v súlade s § 424 CSP v spojení s § 447 písm. c) CSP.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

24. Pokiaľ ide o dovolanie podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v tejto časti je dovolanie taktiež neprípustné, keďže v danom prípade ide o spor s ochranou slabšej strany, t. j. spotrebiteľský spor a napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v čase začatia konania (§ 422 ods. 2 CSP), t. j. v roku 2021 činila 623 eur (§ 9b písm. a) zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení zákona č. 294/2020 Z. z.), dvojnásobok tejto sumy je 1.246 eur, ktorá suma je vyššia ako potvrdzujúcim výrokom odvolacieho súdu priznané peňažné plnenie 752 eur. Uvedená skutočnosť by sama osebe bola preto dôvodom na odmietnutie dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. b) CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

25. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala nesprávnosť procesného postupu a nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

28. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

29. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

30. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

31. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

32. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutočnej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

33. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry

ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

34. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

35. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

36. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd.

37. Z obsahu dovolania žalovanej vyplýva nesúhlas dovolateľky s vyhodnotením vykonaných dôkazov, nevykonaním bližšie nešpecifikovaných dôkazov a jej polemika s názorom odvolacieho súdu, resp. námietka nedostatočného, nepresvedčivého odôvodnenia jeho rozhodnutia. Tieto námietky dovolací súd nepovažoval za dôvodné. Dovolací súd poukazuje na to, že právomoc konať o spore, ktorého sa žaloba týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Dokazovanie je časťou občianskeho sporového konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Dovolací súd nie je skutkovým súdom. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. K dovolateľkou vytýkanému hodnoteniu dôkazného a skutkového stavu dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (pozri rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

38. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že podstatná argumentácia odvolacieho súdu je zhrnutá v bode 36. odôvodnenia jeho rozsudku, v ktorom uviedol: „V danom prípade žalobkyňa odstúpila od zmluvy o zájazde uzavretej medzi ňou a žalovanou ku dňu 07. 04. 2020 z dôvodu

mimoriadnej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19, čo medzi stranami v predmetnom konaní sporné nebolo. Zo storno-protokolu vystaveného žalovanou dňa 07. 04. 2020 bolo tiež zrejmé, že žalovaná žalobkyni na základe jej odstúpenia od zmluvy o zájazde vrátila zaplatenú cenu zájazdu po odpočítaní odstupného vo výške 752,40 eur, predstavujúceho odstupné vo výške 30 % a poistenie vo výške 133,20 eur, t. j. nevrátila jej všetky plnenia, ktoré žalobkyňa zaplatila. Nakoľko k odstúpeniu od zmluvy o zájazde došlo v období po 12. 03. 2020 a pred účinnosťou zákona č. 136/2020 Z. z. z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej ochorením COVID-19 a žalovaná žalobkyni nevrátila všetky plnenia, ktoré zaplatila na základe zmluvy o zájazde, odvolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k zániku uvedenej zmluvy o zájazde a žalovaná bola v súlade s ustanovením § 33a zákona č. 136/2020 Z. z. povinná vrátiť žalobkyni celú cenu zaplateného zájazdu bez zaplatenia odstupného. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď dospel k záveru, že nárok žalobkyne na vrátenie odstupného je dôvodný v plnom rozsahu.“

39. Dovolací súd vzhľadom na uvedené má za to, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Dovolací súd považoval odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu za dostatočné, presvedčivé a logicky odôvodnené. Súčasne poznamenáva, že, ako vyplýva z vyššie uvedeného, námietku nesprávneho právneho posúdenia nemožno podradiť pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

40. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky, podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nepovažoval za dôvodné. Vzhľadom na vyššie konštatovanú neprípustnosť dovolania z dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, vo vzťahu k výrokom I. a III. rozsudku odvolacieho súdu zamietol dovolanie ako celok podľa § 448 CSP.

41. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol vzhľadom na úspech žalobkyne v dovolacom konaní v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.